N. 49.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 19 Czerwca V. S. ROKU 1807

S. PETERSBURG VS. d. 11 Czerwca. Wypis ze trzech doniesień o czynnościach armii Rossyiskiey za granicą będącey pod głó ną kommendą Generała Barona Bennigsena: pierwsze d. 24 Maia z boiowiska pod Gutstadem.

Mam szczęście donieść W. J. Mości, że Marszałek Francuzki Ney dnia dzisieyszego z korpusem swoim został rozgromiony. Generał nieprzyiacielski Royer, kilku Officyerów i około tysiąca żołnierzy zabrani przez nas w niewolę. Strata woysk Rossyiskich małey godna iest uwagi, poległych z naszey strony bardzo niewielu liczemy; lecz z żalem powszechnym ranę odnieśli Generał Lieutenant Graf Osterman i Generał Maior Somow pierwszy w nogę dru i w rękę. Attak przypuściliśmy na nieprzyiaciela według układu wiadomego W. J. Mości; podczas bitwy którąśmy stoczyli na lewym brzegu rzeki Alle, Generał Lieutenant Xiąże Gorczakow szturmował i dobył miasto Gutstadt. gdzie zabraliśmy w niewolę garnizon złożony z 150 ludzi, w zdobycz magazyn nieprzyiacioł. W tym dniu Francuzi stracili blizko dwóch tysięcy ludzi za itych. Woyska zwycięzkie W. J. Mości upędzały się za nieprzyiacielem uciekaiącym przez cztery mile, dnia zaś iutrzeyszego na świtaniu będą ich ieszcze daley ścigały.

Doniesienie drugie Generała Barona Bennigsena z boiowiska między Depanem i Heiligenthalem.

Dnia dzisieyszego o godzinie trzeciey z rana woyska W. J. Mości na przod postąpiły; gdy zaś przybyliśmy do Ankendorf, gdzie Marszałek Ney z korpusem swoim wczora pogromionym, stanowszy w porządnym szyku do spotkania zaymowa wygodne stanowis o, rozkazałem natychmiast uderzyć na niego z dwóch boków; tym czasem zaś Generał Lieutenant Xiąże Bagration wioskę Heiligenthal attakował; nieprzyiaciele zostali przymuszeni po wszystkich mieyscach w tył ustępować; gnaliśmy się za niemi aż do rzeki Passargi. Wielką w tey potrzebie klęskę ponieśli Francuzi, między wielo innemi Generał Dutagi iest niebezpiecznie raniony. Przez te dwa dni walcząc zabraliśmy w niewolę około 60 Stabs i ober Officyerów, naymniey 1500 żołnierzy, dwie armaty. W czasie poźnieyszym nie zaniedbam przesłać W. J. Mości opisania dokładnieyszego tych dwóch bitew.

Dnia wczorayszego Wielki Xiąże Konstantyn wysłał na zasilenie Generała Lieutenanta Doktorowa półk strzelców leibgwardyiski, który czynił i dystyngwował się tak znamienicie, iż obrócił na siebie uwagę i podziwienie całey armii Rossyiskiey: Półkownik Graf S. Priest w nogę raniony został, brat iego Podporucznik Graf Saint Priest zabity, iakoteż Kapitan Wulf. i Porucznik Ogiń Dogonowski. Podobnym także sposobem Graf Stroganow dystyngwował się wielce dnia wczorayszego, i znakomitą przysługę uczynił z Atamańskim półkiem Kozaków, który powierzył kommendzie onego Generał Lieutenant Płatow. Przebywszy w pław rzekę Alle, wielokrotnie attakował nieprzyiacioł, położył trupem na placu przynaymniey tysiąc, a w niewolę zabrał 4 Officyerów sztabowych, 21 innych Officyerów, 360 żołnierzy.

Doniesienie trzecie Generała Barona Bennigsena pisane dnia 26 Maia VS. r. 1807.

Linia przedniey straży woysk Rossyiskich rozciąga się w dół rzeki Passargi; główna kwatera przechodzi do Glottau Dnia dzisieyszego Kozacy bardzo ważną przysługę uczynili; 500 ludzi wybranych przeszedłszy w pław rzekę Passargę o dwie mile w tył armii nieprzyiacielskiey, poymali do 40 wozów ładownych prochem, bombami, granatami, częścią pozabiiawszy, częścią zaś w niewolę zabieraiąc s raż konną onym przydauą. Odniosłszy korzyść tak znakomitą Kozacy, gdy nie mieli żadney sposobności prowadzenia wozów zabranych na tę stronę rzeki Passargi, postanowili natychmiast zniszczyć całą ammunicyą woienną, dawszy z prochu kommunikacyą od wozu iednego do drugiego, którą gdy z pewney odległości nakoniec zapalili, w iednem oka mgnieniu wszystkie wozy zapalone wzniosły się na powietrze. Straszliwy łoskot z takiego wystrzału pochodzący sprawił bardzo wielką trwogę w obu armiach Rossyiskiey i Francuzkiey.

Doniesienie przysłane J. J. Mości od główno kommenderuiącego armią Rossyiską Generała Barona Bennigsena d. 29 Maia z mieysca bitwy pod Heilsbergem o północy.

Dnia dzisieyszego koło południa Buonaparte całemi siłami swemi attakował armią W. J Mości w stanowisku na lewym brzegu rzeki Alle, gdzie znaydowali się sami tylko Generał Lieutenant Xiąże Gorczakow i Generał Maior Graf Kamieński, przybyli tegoż dnia rano od korpusu woysk Pruskich pod kommendą Generała Lieutenanta Lestocq zostaiących. Kilko godzinami przed tym attakiem wysłałem zrana Generała Lieutenanta Xiążęcia Bagrationa do Launau, który ledwie przybył na pomienione mieysce, niemieszkaiąc napadniony został tak dalece przewyższaiącą potęgą od Francuzów, że przymuszony został w tył ustępować. Rozkazałem więc postąpić na przod z drugiey strony większey części woyska Rossyiskiego, i zaiąć to samo stanowisko; w rezerwie zaś pozostawało ieszcze batalionów 14 między temi 9 leibgwardyiskich, i część iazdy naszey.

Zaiął się ogień z obu stron po wszystkich mieyscach; nieprzyiaciel w krótkim czasie przynaglony został bić na odwrot i zostawić boiowisko waleczne-

mu rycerstwu W. J. Mości, które w tym dniu pamiętnym okryło się nową sławą. Teraz nie mogę ieszcze wyrazić dokładnie straty w ludziach naszey i nieprzyiacielskiey, lecz z obu stron być musiała koniecznie bardzo znaczna. Podobnym sposobem wyrazić nie można, iak wielu zabraliśmy ieńców podczas bitwy, tudzież zdobytych na nieprzyiacielu armat i znamion; z tych ostatnich iedno należące do 55 regimentu do mnie przyniesione z tym rapportem składam u nóg W. J. Mości. Nieprzyiaciel był ścigany przez całą milę za boiowiskiem. Z wielkim żalem naszym polegli w bitwie Generał Maiorowie Kożin i Warnek ranieni zostali. Generał Lieutenant Doktorow, Generał Maiorowie Werderewski, Xiąże Meklenburgski, Fok, Passek, Ałsufiew, Duka. Bitwa o południu zaczęta przeciągnęła się do nocy, zakończona o godzinie 11. Gruba ciemność nocna przeszkodziła nam daley ścigać uciekaiących Francuzów. Pozostaie teraz wiedzieć, czyli Buonaparte dnia iutrzeyszego znowu attakować nas zechce. Dowiedzieliśmy się od ieńców, że cała rezerwa iego z 20 batalionów złożona i gwardye Francuzkie były także w attaku, i równie z drugiemi półkami odparte zostały.

Z Tilży wiadomość odbieramy że Imperator Imć znaydował się w tem mieście w pożądaném zdrowiu; d. 2 w cerkwi polowey był przytomny świętey liturgii, która gdy się zakończyła, odprawiono uroczyste nabożeństwo dziękuiąc Panu Zastępów za zwycięztwo, które woyska Rossyiskie odniosły nad Francuzami pod Heilsbergiem d. 29 Maia.

Minister sprawiedliwości Xiąże Łopuchin imieniem J. J. Mości oświadczył naywyższe ukontentowanie Nowhorodzkiey izbie sądu głównego za to, że w przeciągu r. 1806 zachowuiąc się pilnie i ochoczo, znaczną bardzo spraw zaległych liczbę przyprowadziła do końca.

Obywatele Słobodzko Ukraińskiey Guberni nadworny konsyliarz Markow i Kapitan Woinowicz na własną prozbę postanowieni dozorcami, pierwszy Lebedinskiey początkowey, drugi Achtyrskiey powiatowey szkoły, należną im gażę na pożytek tychże szkół ustąpili.

Kupiec pierwszey Giłdy miasta Penzy Oczkin wzbudzony chęcią czynienia pożytecznie dla dobra powszechnego, postanowił na umieszczenie szkoły powiatowey w témże mieście Penzie własny dom swóy drewniany ustąpić, nie biorąc za to naymnieyszey opłaty, dopóki nie będzie zbudowany albotéż kupiony dom inny szkolny.

Mieszczanin Totemski Riabnikow chcąc przyłożyć się do oświecenia powszechnego ustąpił wiecznemi czasy na pożytek Gimnazyum w témże mieście będącego, bez żadnego zysku dla siebie, trzy części gościnnego murowanego domu, kładąc warunek, ażeby za pieniądze z tąd przychodzące kupowane były książki dla ubogich uczniów.

Z Kanałów Ładożskiego Ogińskiego i wielu innych doniesiono że po zeyściu lodów otworzony spław na wszystkich idzie naypomyślniey. Do Cronstadu do d. 19 Maia zawinęło 250 okrętów kupieckich narodów rozmaitych, to iest dwakroć więcey niżeli do tegoż dnia przybyło ich w roku przeszłym. Do Rygi do d. 11 Maia wbiegło rozmaitych statków 255; podobne wiadomości odebrano z Lipawy, Wiborga i innych portów.

LONDYN d. 21 Maia. Jak wątpliwe, niepewne, i częstokroć sprzeczne wiadomości przychodzą do nas z odległeyszych części świata, te niech będą dowodem, któreśmy tak wiele razy odebrali z S. Domingo. Ostatnie dziś głoszą nie iuż śmierć gwałtowną naczelnika Christophe, lecz rozdział państwa Hayti na dwie równe części. Długo woyna trwała między Murzynami i Mulatrami; pierwszych wodz Christophe drugich Pichon, miarkuiąc że tym sposobem osłabiaią siły narodowe, i podać mogą sposobność dawno pożądaną G. Ferrand kommenderuiącemu w Hiszpańskiey prowincyi do podbicia kraiu całego, postanowili koniec położyć niesnaskom domowym; przeto uznał ieden drugiego nawzaiem wodzem naywyższym narodu Czarnych; część wyspy S. Domingo dawniey własną Francuzów rozdzielili na dwie równe części, z których pierwsza G. Christophe druga G. Pichon ma podlegać: nakoniec ci naczelnicy zawarli między sobą ścisłe przymierze zaczepne i odporne przeciw każdemu z nieprzyiacioł domowych i postronnych, któryby wyspę naieżdżać, lub rząd teraz ustanowiony chciał odmienić.

Tym czasem rzecz iest pewna, że miasta i osady pod panowaniem tych wodzów zostaiące upadaią coraz bardziey, żaden prawie z obcych żeglarzów zawiiać tam nie śmie dla boiażni mordów i łupieztwa tylekroć doznanego; dla tey przyczyny cokolwiek zbywało drogich produktów cukru, kawy, bawełny, tabaki, indychu od własney potrzeby, leży w magazynach wszystko, a gospodarze i rolnicy nie maiąc zręczności przedania onych za granicę i dostania w zamianie rzeczy koniecznie potrzebnych, tracą ochotę do pracy, a wyspa widzialnie w pustynię przemieniać się zaczeła. G. Ferrand z garstką woyska Francuzkiego iako słaby nic ieszcze nie przedsięwziął dość maiąc na tém, że osada iego w pokoiu kwitnie. Lecz gdyby odebrał znaczny posiłek z Europy, odzyskanie całey wyspy w czasie krótkim nie byłoby dla niego niepodobne.

Rozumieliśmy, tak nawet sądzili wszyscy wierzyciele, że ich kapitały powierzone Generałowi Miranda, gdy potrzykroć wyprawę przedsiębrał do Ameryki południowey, zginąc miały, wiadomo że ten wodz powróciwszy z nieszczęśliwey żeglugi, nie śmiał nawet lądować na wyspach Angielsko Antilskich obawiaiąc się żeby nie został od wierzycielów swoich zatrzymany. Teraz niespodzianą wiadomość odbieramy z Trinitady, że gdy miał iuż opuszczać wyspę Trinitadę, zaprosił przed wyiazdem do mieszkania swego wszystkich wierzycielów, i zrobiwszy ze wszystkiemi regularny porachunek, wypłacił każdemu należność do szeląga. Trudno zgadnąć zkąd wodz Columbiiskiey armii tak prędko mógł dostać wielkie summy, będąc zwłaszcza od dawnego czasu iak zdawało się przynamniey, od wszystkich zapomnianym i opuszczonym. Rozumieć niepodobno, żeby rząd Angielski dał iemu wielkie wsparcie: bliższy więc iest domysł, że Miranda udał się raz ieszcze do przyiacioł, których ma wielu w Ameryce północney, a Republikantom gorliwym o przyszłe oswobodzenie nowego świata z pod Hiszpańskiey władzy, czyniąc nadzieię wykonania zamysłów swoich, skłonił wielu do ofiary maiątku na nową wyprawę.

Te same listy, które o zaspokoieniu wierzycielów Generała Miranda doniosły potwierdzaia wiadomość dawnieyszą, że ten wodz wkrótce potem wi-

dział zawiiaiący do portu Trinitady statek przysłany z Cumana wsiadł, i pod żagle wyszedł. Z początku głoszono, że G. Crawfurd wylądowawszy do tey prowincyi, wzywał do siebie Amerykanina: podobnieyszy iednak do prawdy iest domysł, że obywatele Cumany Mirandę wezwali, ażeby stawaiąc na ich czele pracować zaczoł nad oswobodzeniem nowego świata.

Półkownik Burr przed sądem przyzwoitym stawiony, nie mogąc usprawiedliwić postępków swoich względem zburzenia oyczyzny, i widząc blizko następuiący wyrok i karę, stara się przynaymniey dzieło w przewłókę puścić; na ten koniec wikła w sprawę osoby rozmaite; między innemi prosił usilnie, ażeby zabrano i przetrząśniono papiery iego u córki iego złożone, w których zawierać się ma korrespondencya taiemna z obywatelami, którzy do woyny domowey i rozerwania RPtey należeć chcieli. Tak np. obwinił Gubernatora Louisiany Generała Wilkinson, że zamyślał iemu dopomagać we wszystkiém, i gdyby powiodło się przedsięwzięcie zysk spodziewany dzielić przez połowę: i to ieszcze zarzuca, że Wilkinson od czasu dawnego iest na żołdzie Hiszpańskim, od Króla Katolickie o dary i pensye odbierał, i zawsze był obywatelem źle życzącym oyczyznie. Lecz te oskarżenia żadnego skutku nie sprawiły: Wilkinson słynie dziś u Amerykanów, którzy wiedzą iak chwalebne świadectwo dał przed Kongressem i narodem Prezydent Jefferson cnocie i wierności wspomnionego Generała.

Nie przyszła ieszcze wiadomość urzędowa o powtórném zdobyciu Buenos Ayres; tym czasem kupcy Angielscy maiąc nie wątpliwą nadzieię że to wkrótce nastąpi, wysyłaią wiele okrętów z ładunkiem bogatym do tey osady spodziewaiąc się teraz nadgrodzić sobie stratę poniesioną w pierwszey wyprawie. Generała Crawfurd żegluga cołą iest taiemnicą. Znamiona zdobyte na Hiszpanach w Montevideo rząd złożyć kazał w koszarach gwardyi Królewskiey.

Pruski Poseł Baron Jacobi częste rozmowy miewa z Ministrem zagranicznych interessów Canning. Flotty i woyska Angielskie na północ przeznaczone nie wychodzą ieszcze; kto był dawniey w portach Yarmouth, Deal, Ramsgate Dunes, nigdy po obne go dzisieyszemu widowiska nie miał: napełnione są wszystkie wotennemi, przewożonemi statkami w liczbie nieskończoney, maszty podobieństwo mniakie lasu pokazują; na brzegach zgiełk niesłychany tak wielu tysięcy maytków, żołnierzy, ciekawego ludu; którzy na wyprawę są przeznaczeni zabieraią się na okręta: i wszelkie iest podobieństwo że ta potęga cała nakoniec rychło wynidzie pod żagle.

Interes Katolików nie rychło będzie wprowadzony do Parlamentu dla wielu przyczyn: a naprzód ci ludzie w izbie niższey bardzo mało przyiacioł i stronników mieć będą, dziś prawie Reprezentantem nikt obrany być nie może, który albo nie iest dawno znany za przeciwnika Katolików albo przynaymniey nie uczyni Elektorom uroczystey obietnicy, że przeciwko wiadomemu proiektowi gorliwie stawać będzie. Dzisieysza Oppozycya, niedawno liczna i świetna zupełnie upada; ledwie z niey kilka pierwszych osób potrafiło być obranemi, nie bez trudności naywiększey wielorakich przeszkod, i niezmiernego nakładu. I chociaż po wielu mieyscach powstawał rozruch, a rząd musiał ogłaszać i do skutku przywodzić Marsowe prawo, nie słyszeliśmy ieszcze o żadném krwi przelaniu. Wiadomości Irlandzkie są niepewne. Katolicy Królestwa tego na walną radę zgromadzeni, ułożyć kazali pismo, które być miało podane przez wybranych deputatów Królowi; lecz nakoniec zważywszy że Monarcha oświadczył się głośno przeciwnym ich proiektowi, z drugiey strony widząc iakie dziś w Anglii zburzenie umysłów, nie chcieli iak mówią oleiu do ognia przydawać, i podanie pisma swoiego odłożyli na czas pomyślnieyszy.

Admirał Cochrane stoiący w Barbados, gdy usłyszał o przyiściu małych eskadr Francuzkich do Martiniki i Guadalupy, opuścił natychmiast wyspę, śpiesząc na obronę flott naszych kupieckich, którym zagraża nieprzyiaciel. Ponieważ Admirał Gardner przyioł naywyższą kommendę flotty kanałowey po oddaleniu się Lorda S. Vincent, mieysce iego w kommendzie Irlandzkiey eskadry zastąpił Admirał Withsid, i do portu Cork wypłynoł. Chociaż dziś nieprzyiaciel w portach Europeyskich zamknięty ściśle, żadney prawie godney uwagi nie ma potęgi na morzu, Admiralicya iednak nie mniey iest czułą i czynną: kazała teraz uzbroić nową eskadrę, na którey czele Admirał Warren ma przedsięwziąć taiemną wyprawę.

Sławny sztycharz 82 letni weteran Bartolozzi opuścił naszą stolicę, i udał się do dworu Lisbońskiego, wezwany przez Regenta Xiążęcia Brezylii, który nadgradzaiąc pilną pracę męża doskonałego w swoim kunszcie, procz wielu innych podarków dał iemu bryllantowy order Krzyża.

Nowa Planeta d. 29 Marca odkryta w mieście Bremen przez Doktora Olbers, nieco poźniey widziana była w Berlinie od Astronoma Bode, teraz widzieli ią nakoniec Astronomowie Angielscy, i nadane iey od pierwszego wynalazcy imie Vesta przyięli.

Od Admirała Duckworth iest wiadomość, że opatrzywszy zdobyte miasto Alexandryą we wszelkie potrzeby, ten wodz opuścił brzegi Egiptskie, i powrócił do morza Greckiego, po którém krążyć postanowił i zabierać wszystkie statki niosące żywność do Constantinopola: ten postępowania sposob niektórzy maią za nayskutecznieyszy środek nakłonienia Porty Ottomańskiey, ażeby warunki podane iey do ugody rychło przyięła; te zaś iakie były, nie prędzey wiedzieć możemy aż nowy poseł Paget wysłany do Selima 3 doniesie o przybyciu swoiém do stolicy Tureckiey, przyięciu; i negocyacyach odnowionych.

Dawno podpisany iest traktat między Brytanią W. i RPtą Amerykańską: donoszono z Wasingtonu że Prezydent Jefferson nie przyioł warunków niektórych, i nowe instrukcye posłom swoim do Londynu przesłał. Dotąd iednak o przybyciu tych instrukcyi nie słyszemy, które chociaż nakoniec przyidą zaydzie nowa trudność: byli Ministrowie przyiacioł swoich wyznaczyli do traktowania z Amerykanami; po zaszłey odmianie ci nie zechcą podobno dzieła kończyć, albo raczey na nowo rozpoczynać według myśli swoich przeciwników. Przydać trzeba, że dzisieysi Ministrowie mogą inaczey sądzić o interessach i związkach Amerykańskich, niż ich poprzednicy. Tak więc dzieło, które zdawało się dokończone, albo przynaymniey końca blizkie, iść musi w przewłokę na czas niezamierzony, z wielką obu narodów szkodą w dziełach handlowych i kupieckich.

WROCŁAW d. 20 Maia. O czynnościach woiennych w prowincyi Szląskiey nie mamy donieść nic nowego twierdz tak dawno opasanych Neisse i Cosel trzymaią się Garnizony, odpor mężny czyniąc oblegaiącym one Bawarczykom i Wurtembergczykom. Już zaś kommenderuiący w Glatz i Silberberg Generałowie Goetz i Xiąże Anhalt Pless częste wycieczki robią nieprzyiaciołom w polu stoiącym uprzykrzone, którzy nie raz musieli zaniechać oblężenia, i całą prawie potęgę zwracać na Prussaków. W licznych utarczkach ludu wiele tracą zprzymierzeńce; do miasta naszego razy kilka widzieliśmy przyprowadzonych żołnierzy ranionych na kilkudziesiąt wozach. Patryotom Niemieckim smutny iest obraz tey woyny, która domową nazwać się powinna, gdzie obywatele iednego narodu, synowie iedney oyczyzny, krew obficie przelewaią za sprawę dla nich obcą, i dla korzyści cudzoziemca.

W okolicach Glatz i Silberberg wspomnieni wyżey Pruscy wodzowie zgromadzili, od 17 do 20 tysięcy wieśniaków osiadłych w części górzystey Szląska, woysko słuszne, i wiele dokazywać zdolne, lecz nie cały ieszcze ten lud iest w broń opatrzony. Między żołnierzami Francuzkiemi i Bawarskiemi częste zachodzą swary, które kończą się pospolicie na krwi przelaniu. Szpitale woyskowe zprzymierzeńców u nas bez przerwy są napełnione ranionemi i choremi; dostarczanie im wszelkich potrzeb iest bardzo kosztowne, zkąd nowy ciężar przybywa Szląskowi uciśnionemu. Każdy pamięta, iak wielką kontrybucyą w gotowych pieniądzach, rekwizycyą w suknie, płótnie, skurach, bydle, koniach, zbożu, furażach narzucił nieprzyiaciel Wrocławiowi zaraz po kapitulacyi. Dostarczyliśmy wszystko, wyiowszy summę 300 tysięcy talarów która ieszcze zalegała, i tę Hieronim Buonaparte podzielić kazał na wszystkich mieszkańców ogólnie w miarę ich maiątku i stanu, ażeby w czasie naykrótszym złożona była, pod boiaźnią exekucyi woyskowey.

Stan Szląska całego prawdziwie iest opłakany. Nie mówiemy o wielu tysiącach manufakturzystów, rzemieślników, ludzi z przemysłu żyiących, którzy kray opuszczaiąc szukali za granicą losu szczęśliwszego, mianowicie w prowincyach Monarchii Austryackiey. Inni obywatele których stan i konieczna potrzeba do ziemi oyczystey przywiązała, tracą sposobność nadgrodzenia sobie szkod poniesionych; rolnictwo pierwsze źródło ich dostatku upada, nieprzyiaciel wysyła liczne transporta do Pruss południowych z rozmaitemi potrzebami dla woyska swoiego, konie na ten koniec zabrane w Szląsku tysiącami, bardzo rzadko i to w liczbie niewielkiey powracaią, do pracy na zawsze nie zdatne. Donieść musiemy postępek nieprzyiacielskiego żołnierza naganny, grobom i umarłym nie przebaczono. Zszedł z tego świata i z przyzwoitą randze swoiey uczciwością pogrzebiony został woysk Pruskich Generał Lieutenant Dolfs; zgwałcił wieczny rycerza przybytek żołnierz Francuzki, i nogi odciął ażeby łatwiey zdioł obuwie.

LIPSK d. 25 Maia. Widzieliśmy dywizye Francuzkie od armii Włoskiey oderwane śpiesznym marszem przybywaiące do Saxonii pod Generałami Boudet i Molitor. Z początku rozumiano że w kraiu naszym zostać miały, iako należące do rezerwy, którą tu i w okolicach Magdeburga chciał zgromadzić Marszałek Brune, i do 80 tysięcy ludu zbroynego dopełnić łącząc Hiszpanów spodziewanych z Toskanii i od gór Pyreneyskich; lecz nadspodzianie odmieniło się wszystko; wspomnieni wodzowie do Halle przybywszy rozkaz odebrali pośpieszać do Stettinu. Maią albowiem doniesienie Francuzi, że wielka flotta Angielska wkrótce na morzu Baltyckim spodziewana przybędzie do brzegów Pomeranii, i liczne woysko na ląd wysadzi, które z Szwedami połączone pod naywyższą kommendą Króla Gustawa Adolfa do Niemiec wtargnąć zamyśla. Marszałkowi Brune zlecone iest staranie, ażeby kray podbity ubezpieczaiąc od naiazdu, wniwecz obracał nieprzyiacielskie zamiary.

HANNOWER d. 22 Maia. Kray nasz od żołnierskich przechodów nie iest wolny; ciągną do wielkiey armii Francuzkiey w Prussiech młodzieńcy nowozaciężni, do rezerwy Marszałka Brune Batawowie. Twierdzę Hameln iuż opatrzono we wszelkie potrzeby na długie oblężenie. Z resztą głuche u nas milczenie; obywatele pozbawieni lądowego i morskiego handlu, do ostatka wyniszczaią się ażeby nieprzyiaciołom swoim dostarczyli co kazano. Kontrybucya tygodniowa od kilku miesięcy narzucona płaci się regularnie do niezamierzonego czasu. W Hollenderskiém woysku ogłoszono, że syn starszy Ludwika Buonaparte zowiącego się ich Królem niedawno umarł.

DARMSTADT d. 26 Maia. Znaiomy iest uczonym Niemcom Wiebekink, którego rząd Bawarski używał, wprzod Austryacki do robienia kanałów. Wyszło z druku teraz dzieło iego, w którém odkrywa całą umieiętność swoią, pisząc o rzek zgłębianiu i prostowaniu, o prowadzeniu kanałów, o żegludze wewnętrzney, o korzyściach ztąd wynikaiących dla rolnictwa i handlu, naostatek o bronieniu twierdz kraiowych przez łatwe zrobienie zalewów sztucznych. Znaiących się zgodne iest zdanie, że to dzieło Wiebekinga w swoim rodzaiu pierwsze iest i naydoskonalsze.

HAGA d. 26 Maia. Żona sławnego Blancharda stolicy naszey mieszkańcom dać chciała widowisko żeglugi powietrzney; zysk cały, przeznaczaiąc na nieszczęśliwe miasto Leyden. Nie powiodło się przedsięwzięcie: zła pogoda, wiatr ciągle unoszący ku morzu przeszkodziły kobiecie wzbiać się nad powietrze; zgromadzony tłum ludu bardzo wielki czekał naprożno 5 godzin, i odszedł nieukontentowany; balon zostałby pewnie rozszarpany gdyby go nie ocaliło mieysce w którém się znaydował, to iest plac rządowy. Wkrótce potém nadiechał tu Blanchard, i doniosłszy że daremne przygotowania zoyku podróży więcey tysiąca złot. Holl. straty przynosły, oświadczył sam wznieść się w górne strony raz sześćdziesiąty, który ma być iuż ostatnim.

MOGUNCYA d. 29 Maia. Przyszedł od rządu rozkaz, ażeby Oficyerów i żołnierzy Szwedzkich niedawno przyprowadzonych, którzy w Pomeranii poymani byli nie odsyłano wgląb Francyi lecz w mieście naszém zatrzymano do rozrządzenia dalszego. O wkroczeniu posiłkowych woysk Hiszpańskich w granice Francuzkie dotąd niema pewney wiadomości: iednak w Lotaringii, i Alsacyi, kraiu dwóch mostów, Spirze, i u nas zalecono mieć wszelką gotowość na przyięcie onych. Słychać, że związek dotąd Reńskim nazywany przyiąć ma imie Niemieckiego.